

(Tilføjeelse til Aarbogen for 1907—1908.)

Den akademiske Lærerforsamling afgav 19de September 1907 en saalydende Erklæring til Ministeriet:

»I Skrivelse af 25de Maj d. A. har det høje Ministerium udbedt sig Universitetets Erklæring angaaende den herved tilbagefølgende Sag om Oprettelse af et Universitet i Aarhus.

I Anledning heraf skulde den akademiske Lærerforsamling udtale, at den anser det for rettest, at de manglehaande Overvejelser, som dette Spørgsmaal maa fremkalde, behandles i en Kommission, som kan undersøge, hvorvidt der er Trang til et saadant nyt Universitet, hvilke Betingelser der er til Stede for dets Oprettelse, hvilke Opgaver det straks eller med Tiden skal sætte sig, og hvilke Midler der vil kræves til, at Planen iværksættes paa en værdig Maade.

Endvidere udtaler Lærerforsamlingen Forventningen om, at der i en saadan eventuel Kommission tilstaas Københavns Universitet en passende Repræsentation«.

II. Det akademiske Lærersamfund samt Censorerne ved Universitetets Eksaminer.

1. Professor, Dr. theol. P. Madsens Afgang fra Universitetet og midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese, Lic. theol. J. P. Bangs Udnævnelse til Professor ordinarius under det theologiske Fakultet.

(Jfr. om Professor P. Madsen Aarboeg 1873—75 S. 155, 1875—76 S. 84—85, 1889—90 S. 188 og 1903—04 S. 946, og om Professor J. P. Bang Aarboeg 1899—1900 S. 352, 1902—03 S. 425—26, 1903—04 S. 845, 1906—07 S. 822).

Efter at Professor, Dr. theol. *P. Madsen* ved kgl. Resolution af 18de Oktober 1909 var blevet udnævnt til Biskop over Sjællands Stift fra 1ste Januar 1910, udbad Ministeriet sig i Skrivelse af 27de Oktober 1909 en Udtalelse fra Konsistorium, om det ledigt blivende Professorat ønskedes opslaaet ledigt. Under 29de s. M. indsendte Konsistorium til Ministeriet en Skrivelse af s. D. fra det theologiske Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Embedet blev opslaaet ledigt, og at de indkommende Ansøgninger maatte blive tilsendt Universitetet til Erklæring. Professoratet blev derefter opslaaet ledigt, og under 26de November 1909 sendte Ministeriet de indkomne syv Ansøgninger, fra Docent, Lic. theol. *J. P. Bang*, Lic. theol. *Chr. Glarbo*, Provst *P. Johs Jensen*, Lic. theol. *Alfr. Th. Jørgensen*, Sognepræst, Lic. theol. *H. Martensen-Larsen*, Pastor *N. Munk Plum*, og residerende Kapellan *T. Lomholt Thomsen* til Fakultetets Erklæring. Denne, der afgaves 2den December 1909, var saalydende:

»Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har i Skrivelse af 26de November gennem Konsistoriet udbedt sig det theologiske Fakultets Erklæring om 7 Ansøgninger til det ledige Embede som Professor i Theologi.

I den Anledning skal Fakultetets Flertal (*P. Madsen*, *J. C. Jacobsen*, *O. V. Ammundsen*, *F. E. Torm*) udtale, at da der mellem Ansøgerne findes

flere, der ved litterære Arbejder paa fyldestgørende Maade har godtgjort deres videnskabelige Dygtighed, kan den Omstændighed, at der ogsaa findes enkelte, om hvem dette ikke gælder, ikke tilstrækkelig motivere Afholdelsen af en skriftlig Konkurrence. Og samtidig med at Flertallet anerkender, at enkelte af Ansøgerne maa betragtes som kvalificerede til at bestride det ledige Embede, maa det dog menes, at midlertidig Lærer i nyttestamentlig Eksegese, Licentiat i Theologien *J. P. Bang* saavel ved sin videnskabelige Produktion som ved sin lange Docentvirksomhed besidder saadanne Fortrin fremfor sine Medansøgere, at Flertallet anser ogsaa en mundtlig Konkurrence for overflødig. Fakultetets Flertal skal derfor anbefale, at midlertidig Lærer i nyttestamentlig Eksegese, Licentiat i Theologien *J. P. Bang* udnævnes til Professor ved Københavns Universitet med Dogmatik og nyttestamentlig Eksegese som Hovedfag fra 1ste Januar 1910 at regne.

Et Mindretal (*H. Scharling*) tiltræder ovenstaaende Erklæring dog med den Forskel, at Mindretallet anser flere af Ansøgerne for ligestillede i videnskabelig Dygtighed og derfor ikke kan give nogen enkelt af dem ubetinget Fortrin fremfor de andre. Den af en enkelt af dem i flere Aar udøvede Lærervirksomhed kan ikke sammenstilles med eller betragtes som egentlig Docentvirksomhed, efterdi den savner dennes videnskabelige Frihed i Bevægelsen, og kan derfor heller ikke give noget Fortrin. Mindretallet maa derfor tilraade, at der afholdes en mundtlig Konkurrence mellem Ansøgerne.

Konsistorium indsendte 9de December 1909 Fakultetets Erklæring til Ministeriet med den Udtalelse, at det sluttede sig til Flertallets Indstilling, idet det efter Omstændighederne ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at anbefale, at der afholdtes Konkurrence i det foreliggende Tilfælde.

Ved kgl. Resolution af 15de December 1909 blev derefter midlertidig Lærer i Dogmatik, Lic. theol. *J. P. Bang* udnævnt til Professor under det theologiske Fakultet ved Københavns Universitet fra 1ste Januar 1914 at regne.

2. Ansættelse af Lic. theol. Chr. Glarbo som midlertidig Lærer i nyttestamentlig Eksegese.

(Jfr. Aarvog 1902—03 S. 414—26, om Lic. Glarbo smst. S. 425—26 samt 1903—04 S. 845).

Efter at Lic. theol. *J. P. Bang*, jfr. ovfr. S. 956—57, var blevet udnævnt til Professor ved Universitetet, udbad Ministeriet sig i Skrivelse af 22de December 1909 en Udtalelse fra Konsistorium, om den Lic. Bang tidligere overdragne Stilling som midlertidig Lærer i nyttestamentlig Eksegese ønskedes opretholdt, idet Ministeriet i saa Fald forventede at modtage Indstilling om Stillingens Besættelse. Under 31te December indsendte Konsistorium en Skrivelse af 30te s. M. fra det theologiske Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Stillingen blev opslaaet ledig, og at de indkommende Ansøgninger maatte blive tilsendt til Erklæring.

Fakultetets anførte Skrivelse af 30te December var saalydende:

»Konsistoriet har i æret Skrivelse af 23de ds. i Henhold til en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 22de ds. udbedt sig det

theologiske Fakultets Ytringer om, hvorvidt det ønsker Stillingen som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese opretholdt, og i saa Fald om hvorvidt Fakultetet ønsker denne Stilling opslaaet ledig eller foretrækker straks at gøre Forslag om Besættelse.

I den Anledning skal Fakultetet udtale, at da de midlertidige Lærerpladser i nytestamentlig Eksegese og i Kirkehistorie i sin Tid ikke blev oprettede med bestemte Personer for Øje, men for at imødekomme en af de studerende stærkt følt Trang til en tilfredsstillende Undervisning af Begyndere, som Fakultetet med de faa Lærerkrafter, hvorover det raadede, ikke saa sig i Stand til at yde, og da denne Trang, saalænge Fakultets Lærerkrafter ikke er forøgede, nødvendigvis maa være til Stede i samme Grad, anser Fakultetet disse Stillinger for saadanne, der vil være at opretholde uafhængig af indtrædende Vakancer.

Som Følge deraf skal Fakultetet — med Henvisning til den tidligere Praksis, jfr. Univers. Aarbog 1902—03 S. 425—26 — tillade sig at foreslaa, at den med 2,000 Kr. aarlig lønnede Stilling som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese under det theologiske Fakultet bekendtgøres som ledig med tre Ugers Ansøgningsfrist, og saaledes, at dens Indehaver, der ansættes paa tre Aar, forpligtes til at undervise de begyndende Studerende i nytestamentlig Eksegese efter Fakultets nærmere Anvisning med Ret til ogsaa derudover at docere nytestamentlig Eksegese, samt med Forpligtelse til, hvis det paalægges ham af Fakultetet, at deltage i Eksamensarbejdet uden særligt Vederlag.

Derhos tillader Fakultetet sig at anmode om, at Ansøgningerne efter Ansøgningsfristens Udløb maa blive det tilstillede til Erklæring.

Stillingen blev derefter opslaaet ledig, og under 31te Januar 1910 sendte Ministeriet de indkomne fem Ansøgninger, fra Lic. theol. *Chr. Glarbo*, Pastor *H. Pjetursson*, Pastor *N. Munk Plum*, cand. theol. *C. I. Scharling* og cand. theol. *J. H. Wandall*, til Fakultets Erklæring. Denne indsendtes 5te Februar 1910 til Konsistorium, der under 23de s. M. indstillede Lic. theol. *Glarbo* til Stillingen.

Fakultets Erklæring af 5te Februar 1910 var saalydende:

»I æret Skrivelse af 1ste ds. har Konsistoriet udbedt sig det theologiske Fakultets Ytringer over de indkomne Ansøgninger til den ledige Lærerpost i nytestamentlig Eksegese.

I den Anledning skal Fakultetet (i hvis Forhandling Professor *Scharling* efter eget Ønske ikke har taget Del) udtale, at den ene af Ansøgerne, Lic. *Glarbo*, foruden sin Disputats allerede har offentliggjort flere andre Arbejder, deriblandt nogle dygtige, mindre Afhandlinger om nytestamentlige Emner, ligesom han ogsaa i flere Semestre har holdt Forelæsninger og Øvelser over nytestamentlige og andre Emner. Fakultetet maa betragte ham som særdeles kvalificeret til den ledige Lærerpost.

Pastor *Plum* og Kandidaterne *Scharling* og *Wandall* har med Flid dyrket deres Studium; Pastor *Plum* har offentliggjort enkelte mindre Arbejder, og de to Kandidater har vundet Universitetets Guldmedaille. Men ingen af dem har hidtil præsteret saadanne Arbejder, at de burde kunne komme i Betragtning i Sammenligning med Hr. *Glarbo*.

Om Pastor Pjetursson er der ikke Fakultetet noget bekendt, som kunde give Vidnesbyrd om videregaaende theologisk Studium.

I Henhold hertil skal Fakultetet varmt anbefale, at Hr. Glarbo ansættes som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese for et Tidsrum af tre Aar med Forpligtelse til at undervise de begyndende studerende i nytestamentlig Eksegese, samt til, hvis det paalægges ham af Fakultetet, at deltage i Eksamensarbejdet uden særligt Vederlag«.

Under 2den Marts modtog Konsistorium derefter fra *Ministeriet* følgende Skrivelse:

»Man skal herved meddele d'Hrr. Rektor og Professorer til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse for det theologiske Fakultet, at man ved Skrivelse af Dags Dato har ansat Lic. theol. *Chr. Glarbo* som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese under det theologiske Fakultet for et Tidsrum af 3 Aar fra 1ste d. M. at regne mod et aarligt Honorar af 2,000 Kr. og med Forpligtelse til at undervise begyndende Studerende i nytestamentlig Eksegese efter Fakultetets nærmere Anvisning med Ret til ogsaa derudover at docere nytestamentlig Eksegese.

Det tilføjes, at det endvidere er fastsat som Vilkaar for hans Ansættelse, at han, for saa vidt det af Fakultetet paalægges ham, skal deltage i Eksamensarbejdet uden særligt Vederlag, samt at han under ingen Omstændigheder maa give privat Manuduction«.

3. Dr. jur. Knud Berlins Ansættelse som Docent i islandsk Ret.

(Jfr. Aarvog 1908—09 S. 476—78).

Efter at der under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. paa Finansloven for 1909—10 var blevet bevilget et Beløb paa 2,000 Kr. som Honorar til en Docent i islandsk Ret, indsendte Konsistorium under 12te Juni 1909 med sin Anbefaling en Skrivelse af 4de s. M. fra det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, hvori dette anmodede om, at Ministeriet vilde indkalde Ansøgninger om Docenturen saavel her som paa Island, og at de indkommende Ansøgninger maatte blive tilstillet det til Erklæring. Stillingen blev derefter opslaaet ledig, og under 7de Oktober 1909 sendte Ministeriet de indkomne to Ansøgninger, fra Dr. jur. *Knud Berlin* og Cand. jur. *Jon Kristjansson* til Erklæring.

Under 4de November 1909 indsendte Konsistorium derefter en Erklæring af 2den s. M. fra det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Dr. jur. Knud Berlin ansattes som Docent i islandsk Ret med de i Fakultetets Erklæring anførte Forpligtelser.

Fakultetets Erklæring af 2den November var saalydende:

»I Skrivelse af 7de f. M. har Ministeriet udbedt sig Universitetets Ytringer over de fra Dr. jur. Knud Berlin og Cand. jur. Jon Kristjansson indgivne Ansøgninger om Posten som Docent i islandsk Ret ved Københavns Universitet.

I den Anledning skal det rets- og statsvidenskabelige Fakultet tillade sig at udtale, at Dr. jur. Knud Berlin som den ubetinget bedst kvalificerede

af Ansøgerne bør foretrækkes. Dr. Berlin kan vel i Følge sin Uddannelse ikke have et saa indgaaende Kendskab til de særlige islandske Retsforhold, som det i og for sig var ønskeligt, men Fakultetet gaar med Henblik paa hans hidtidige videnskabelige Virksomhed ogsaa paa den islandske Rets Omraade og hans derunder dokumenterede betydelige videnskabelige Evner ud fra, at han vil søge at supplere sin Uddannelse paa nævnte Omraade.

I Betragtning heraf tillader Fakultetet sig at indstille, at Dr. jur. Knud Berlin ansættes, foreløbig paa 5 Aar som Docent i islandsk Ret med Lønning som fast Docent for Tiden 2,000 Kr. aarlig, og med Pligt til, ligesom det tidligere er paalagt Fakultetets andre Docenter, at deltage i Fakultetets almindelige Arbejde efter Fakultetets nærmere Bestemmelse«.

Under 7de April 1910 modtog Konsistorium derefter fra Ministeriet en saalydende Skrivelse:

»Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under 5te d. M. behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. — til videnskabelige Formaalets Fremme — disponible Beløb fra 1ste d. M. at regne anvendes 2,000 Kr. til Honorar for en Docent i islandsk Ret, samt at Dr. juris *Knud Kugleberg Berlin* ansættes i denne Stilling fra nævnte Dato at regne.

Hvilket under Henvisning til d'Hrr. Rektors og Professorers Skrivelse af 4de November 1909 tjenstligst meddeles til Efterretning og videre Bekendtgørelse, idet tilføjes, at det i Henhold til det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Indstilling er paalagt Docent Berlin, ligesom det tidligere er paalagt Fakultetets andre Docenter, at deltage i Fakultetets almindelige Arbejde efter dettes nærmere Bestemmelse«.

4. Docent, Dr. polit. L. V. Bircks Udnævnelse til Professor extraordinarius i Statsvidenskab.

(Jfr. Aarvog 1903—04 S. 846—50, 1905—06 S. 386—89 og 1907—08 S. 105—08).

Under 3die Februar 1910 indsendte det rets- og statsvidenskabelige Fakultet til Konsistorium et saalydende Andragende af 20de Januar 1910 fra Docent Dr. L. V. Birck:

»Undertegnede Docent Dr. polit. Laurits V. Birck, f. 1871, tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om Ansættelse som ekstraordinær Professor i Økonomi og Finansvidenskab.

Fra jeg i Sommeren 1902 modtog Doktorgraden, har jeg uafbrudt holdt Forelæsninger i Økonomi og Finansvidenskab ved Universitetet, saaledes at jeg i Oktober 1910 ialt har doceret i 8 Aar, — indtil 1ste Januar 1906 som Privatdocent uden Lønning, derefter modtog jeg, indtil 1ste Januar 1908, 1,000 Kr. aarlig, og ansattes fra 1ste Januar 1908 som Docent med 2,000 Kr.

Denne Lønning har nødsaget mig til at søge Bierhverv, uagtet det vilde være ønskeligt for en Universitetslærer de første halve Snes Aar af sin Funktionstid at kunne hellige hele sin Tid dels til at udvide sine Kundskaber, og dels til at foretage selvstændigt videnskabeligt Arbejde saa vel som til at udarbejde Lærebøger til Grundlag for Forelæsningerne.

Saafrømt jeg inidlertid nu med Bibeholdelse af min Docentpost kunde erholde Udnævnelse til Professor extraordinarius, vilde jeg kunne opgive min Virksomhed som Rigsdagsmand, en Stilling, der tager uforholdsmæssig megen Tid.

Blandt mine Arbejder skal jeg særlig nævne: 1) Kreditøkonomiens Omsætningsmidler (1900), 2) Værdilære I—II (1902), 3) Bidrag til en Teori om de økonomiske Perioder (1903), 4) 1870—1900, et Rids over de økonomiske Svingninger (1903), Arveafgiften (1907), Sukkerets Historie (1909).

Desuden har jeg holdt en Række Forelæsninger over mere specielle Emner, hvoraf flere foreligger trykte som Afhandlinger: f. Eks. Middelstandens Fattigpleje, Seddelbanken i 120 Aar, tvende Afhandlinger om Kapital og Kapitalisation; dertil kommer en i Trykken værende større Afhandling om fransk Socialisme fra 1850. En Del Forelæsninger over Budgettet, Skatterne før 1660, Øresundstoldens Historie og Statsudgifterne foreligger ikke trykte, da de ikke ere udarbejdede i deres endelige Form. Saafrømt dette mit Andragende maatte blive bevilget, vilde jeg sætte Pris paa, at min Udnævnelse kunde gælde fra 1ste Januar 1911 at regne, til hvilken Tid jeg da vilde kunne frigøre mig for det væsentlige af mine nuværende Biarbejder.«

Fakultetet udtalte i sin ovennævnte Skrivelse af 3die Februar følgende:

»Idet Fakultetet fremsender hoslagte Ansøgning, hvori Dr. i Statsvidenskab L. V. Birck andrager om Ansættelse som Professor extraordinarius i Økonomi og Finansvidenskab fra 1ste Januar 1911 med Bibeholdelse af den Docentpost, som han f. T. beklæder, skal det desangaaende bemærke, at Fakultetet finder det særdeles ønskeligt, at det kunde blive muliggjort for Dr. Birck i højere Grad at hellige sin Tid til sin Lærergerning ved Universitetet og mere udelukkende at samle sit Arbejde om videnskabelige Studier og Udarbejdelser, og at det derfor indtrængende tilraader en Ordning som den af Dr. Birck ansøgte og anbefaler hans Andragende herom paa det Bedste.

Man tillader sig at tilføje, at Formen for Gennemførelsen af den foreslaaede Ordning vistnok rettest vil være den, at der til en paa Finansloven søgt Bemyndigelse til fra 1ste Januar 1911 at ansætte Dr. Birck som Professor extraordinarius føjes: »med Forpligtelse til vedblivende at udføre den ham hidtil som Docent under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet tildelte Universitetsgerning, saa at nævnte Docentpost indtil videre ikke bliver at besætte«. Det vil da være tilstrækkeligt, at der paa Finansloven for 1910—11 opføres en Bevilling af 400 Kr. til Supplering af det til Docentposten bevilgede Honorar«.

Konsistorium indsendte 23de Februar 1910 Sagen til Ministeriet, idet det i Tilslutning til Fakultetets Udtalelser indstillede, at der under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. søgtes en Bevilling til Ansættelse af Dr. i Statsvidenskab L. V. Birck som ekstraordinær Professor i Økonomi og Finansvidenskab fra 1ste Januar 1911.

Efter at der paa Finansloven for 1910—11 under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. var optaget en saalydende Anmærkning inden Linien: »Ministeriet bemyndiges til fra 1ste Januar 1911 at ansætte Docent, Dr. i Statsvidenskab L. V. Birck som Professor extraordinarius, saaledes at han skal være forpligtet til vedblivende at udføre den ham som Docent under det rets-

og statsvidenskabelige Fakultet tillagte Universitetsgerning, samt saaledes at der tillægges ham oprykkende Professorlønning med Pensionsret«, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 955—58, modtog Dr. Birck under 13de April kgl. Udnævnelse som Professor extraordinarius ved Københavns Universitet fra 1ste Januar 1911 at regne, hvorhos der ved Udnævnelsen paalagdes ham den i Finanslov-Anmærkningen angivne Forpligtelse.

Paa det anførte Sted i Rigsdagstidenden udtaltes med Hensyn til Docentposten, at »den indtil videre ikke vil være at besætte«.

5. Afgørelse om Omfanget af Docent, Dr. jur. H. Federspiels Forpligtelser som Universitetslærer.

(Jfr. om Dr. Federspiel Aarvog 1902—03 S. 426—33; om det paagældende Docentur desuden Aarvog 1898—99 S. 18—20, 1901—02 S. 17—19).

Under 16de November 1909 tilskrev Docent Dr. jur. Holger Federspiel Ministeriet saaledes:

»Ved Skrivelse af 27de April 1903 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet blev det mig meddelt, at der af det paa Universitetets Udgifts-post 7. a. til videnskabelige Formaals Fremme disponible Beløb var tilstaaet mig 2,000 Kr. aarlig for at holde Øvelser for de juridiske Studerende. Paa given Foranledning tillader jeg mig ærbødigt at udbede mig Ministeriets Udtalelse om, hvorvidt det juridiske Fakultet kan paalægge mig at holde Forelæsninger over bestemte Emner, samt om og eventuelt i hvilket Omfang der paahviler mig Forpligtelser til at deltage i Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver og den mundtlige Eksamination ved juridisk Embedseksamen og juridisk Eksamen for ustuderede«.

Efter at Ministeriet under 20de November havde sendt Sagen til det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Erklæring, indsendte dette under 29de November en Erklæring saalydende:

»Ved Skrivelse af 20de November d. A. har det høje Ministerium udbedt sig Fakultetets Udtalelse om hoslagt tilbagefølgende Skrivelse af 16de November d. A., hvori Docent Dr. Federspiel forespørger, hvorvidt det juridiske Fakultet kan paalægge ham at holde Forelæsninger over bestemte Emner, samt om og eventuelt i hvilket Omfang der paahviler ham Forpligtelse til at deltage i Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver og den mundtlige Eksamination ved juridisk Embedseksamen og juridisk Eksamen for ustuderede.

Foranlediget herved skal man tillade sig at udtale følgende: Efter Stillingens hele Karakter, som den har fundet Udtryk i de forskellige Indstillinger angaaende denne, som Fakultetet har gjort til Ministeriet, kan der ikke være Tvivl om, at den medfører en almindelig Forpligtelse til efter Fakultetets nærmere Anvisning at bistaa det ved dets Arbejde, særlig ogsaa ved Eksamen, og at det ogsaa ved Stillingens Overtagelse maa antages at have været Docent Federspiel fuldt bekendt, at dette var Fakultetets Forudsætning, hvilken Forudsætning han ogsaa har vedkendt sig ved det af ham i de forløbne Aar udførte Arbejde. Fakultetet har derfor heller ikke lagt nogen

Vægt paa, at Ministeriet ikke — ligesaa lidt som i sin Tid ved nuværende Professor Grundtvigs Ansættelse som Docent — i sin Skrivelse til Fakultetet udtrykkelig har omtalt denne Pligt, idet det betragtede denne som selvfølgelig.

Under 28de Januar 1910 tilskrev derefter Ministeriet Docent, Dr. jur. Federspiel saaledes:

»I Skrivelse af 16de November f. A. har De forespurgt, hvorvidt det rets- og statsvidenskabelige Fakultet vil kunne paalægge Dem at holde Forelæsninger over bestemte Æmner, samt om og eventuelt i hvilket Omfang der paahviler Dem Forpligtelse til at deltage i Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver og den mundtlige Eksamination ved juridisk Embedseksamen og juridisk Eksamen for ustuderede, idet De har henvist til, at det i den Skrivelse, hvorved Deres Ansættelse ved Universitetet blev Dem meddelt, alene udtales, at Deres Hverv var at holde Øvelser med de juridiske Studerende.

Efter i Anledning heraf at have brevvekslet med det rets- og statsvidenskabelige Fakultet skal Ministeriet tjenstligt meddele Dem til Efterretning, at ligesom de før Dem ansatte tvende Docenter, hvis Ansættelse ved Universitetet var sket under ganske samme Former som Deres, efter de Ministeriet foreliggende Oplysninger i stort Omfang have deltaget i det af Dem omtalte Forelæsnings- og Eksaminationsarbejde, hvilket navnlig ogsaa har været Tilfældet med nuværende Professor, Dr. juris L. A. Grundtvig, i hvis Sted som Docent De i sin Tid efter Ansøgning ansattes, saaledes har det ogsaa ved Fakultetets Indstilling om det Dem overdragne Docentur, hvilken Indstilling ganske svarede til de om Deres to Forgængere afgivne, været en Forudsætning, at De i samme Omfang som de ommeldte tidligere ansatte Docenter vilde komme til at tage Del i hele Fakultetets Arbejde med de studerendes Undervisning og Eksamens Afholdelse, og fra denne Forudsætning er ogsaa Ministeriet gaaet ud, idet man har henholdt sig til den bestaaende Praksis, hvilken man ikke har tilsigtet at bryde ved den Dem tilstillede i Overensstemmelse med tidligere Praksis formulerede Skrivelse.

Da Ministeriet yderligere maa formene, at De ikke ved Deres Ansættelse har kunnet være ubekendt med det Arbejde, der paahvilede Docenterne i det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, hvilket Arbejde De ogsaa i den forløbne Aarrække har udført uden Indsigelse, skal Ministeriet udtale, at man maa anse Dem pligtig til efter Fakultetets nærmere Anvisning at deltage saavel i Forelæsnings- som i Eksamensarbejdet ved Fakultetet i det Omfang, som dette maatte bestemmes.

6. Professor, Dr. med J. P. Bjerrums Afgang fra Universitetet og Dr. med. M. H. E. Tschernings Udnævnelse til Professor i Oftalmologi.

(Jfr. Aarvog 1895—96 S. 13—21).

Under 31te Januar 1910 blev Professor *J. P. Bjerrum* efter Ansøgning afskediget paa Grund af Svagelighed fra Embedet som Professor i Oftalmologi fra 1ste Februar 1910 at regne. Efter Forslag af det lægevidenskabelige Fakultet (15de Januar 1910) og Konsistorium (19de s. M.) blev Embedet opslaaet ledig. Efter Ansøgningsfristens Udløb sendte Ministeriet 17de

Februar 1910 de indkomne Ansøgninger fra Dr. med *M. H. E. Tscherning*, Dr. med. *K. K. K. Lundsgaard*, Dr. med. *C. F. Heerfordt*, Professor, Dr. med. *Edm. Z. Jensen*, Dr. med. *S. Schou* og Cand. med. *H. K. T. Rønne* til Konsistorium, for at det skulde indhente og med egne Ytringer indsende en Udtalelse om Ansøgerne fra det lægevidenskabelige Fakultet, særlig ogsaa om, hvorvidt der vilde være Anledning til at foranstalte afholdt en Konkurrence mellem Ansøgerne. Under 13de Marts 1910 udtalte Fakultetet derefter, at det, da det for Tiden ikke mellem sine Medlemmer talte nogen Specialist i Oftalmologi, maatte udbede sig Ministeriets Bemyndigelse til — forinden det afgav sin Udtalelse om, hvorvidt der vilde være Anledning til at afholde Konkurrence mellem Ansøgerne — at indhente Oplysninger om disses Kvalifikationer hos nogle specielt sagkyndige Øjnlæger, nemlig forhenværende Professor i Oftalmologi ved Københavns Universitet, Dr. J. Bjerrum og nogle Professorer i Oftalmologi ved andre skandinaviske Universiteter. Et Mindretal indenfor Fakultetet, Professor Oscar Bloch følte dog ingen Trang til at indhente Oplysning, som af Fakultetets Flertal foreslaaet, men mente allerede nu at kunne udtale, at Dr. med. *M. Tscherning* uden Konkurrence burde ansættes i den ledige Post som Professor i Oftalmologi, idet han ragede betydeligt op over Medansøgerne, og Universitetet maatte anse det for en Hæder at sætte ham blandt sine Lærere. Konsistorium sluttede sig 17de Marts til Fakultetets Flertals Forslag, og Ministeriet gav 5te April den ansøgte Bemyndigelse.

Under 8de Juni 1910 afgav Fakultetet derefter en saalydende Indstilling:

»I Henhold til den af det høje Ministerium i Skrivelse af 5te April 1910 til Fakultetet gennem Konsistorium givne Bemyndigelse har Fakultetet henvendt sig til Professor i Oftalmologi *H. Schiøtz* i Kristiania og Professor i Oftalmologi *A. Dalén* i Stockholm (hidtil i Lund) samt til Professor *J. Bjerrum* her i Byen. Disse tre Herrer fik Lejlighed til at gøre sig bekendt med de indkomne Ansøgninger og de søgendes videnskabelige Arbejder og deltog derefter i en mundtlig Forhandling med Fakultetet.

De to udenlandske sagkyndige erklærede i denne Forhandling, at Dr. med. *Tscherning* efter deres Anskuelse som Videnskabsmand ragede saa langt frem for de andre Ansøgere og tillige i sin Virksomhed i Paris havde vist saa fremragende Evner som Lærer, at de bestemt mente, at han uden Konkurrence burde indstilles til Pladsen. De motiverede dette nærmere og meddelte tillige, at de begge personlig i sin Tid havde haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med hans Virksomhed i Paris og den betydningsfulde Stilling, han der havde dannet sig.

Professor *Bjerrum* derimod mente, at Dr. *Tscherning* vel ragede frem for de andre som Videnskabsmand, men da man her hjemme og specielt Professor *Bjerrum* ej var kendt med hans Evner som praktisk Øjnlæge, burde man udskrive en Konkurrence.

Efter denne Forhandling tillader Fakultetet sig i nøje Overensstemmelse med den tilkaldte norske og svenske sagkyndige at indstille, at Dr. med. *M. Tscherning* udnævnes til Professor i Oftalmologi uden Konkurrence.

Som nærmere Motivering skal Fakultetet anføre, at det maa betragtes som fastslaaet, at Dr. *Tscherning* som Videnskabsmand rager betydeligt op

over alle de andre Ansøgere, og at det vil være en Ære for ethvert Universitet at tælle ham mellem sine Lærere. Ved sin Undervisning i Paris har han lagt fremragende Evner som Lærer for Dagen, og han tæller mellem de Elever, der har arbejdet under ham længere eller kortere Tid, baade en Række skandinaviske Øjenlæger og Øjenlæger fra de fleste andre civiliserede Lande. Hans Virksomhed har paa Grund af Forholdene for en stor Del bestaaet i videnskabeligt Arbejde af fysiologisk-optisk Art, men det har bevæget sig paa Omraader, der ogsaa for den praktiske Lægekunst har den største Betydning. Han har tillige stadig været beskæftiget med praktisk Øjenlægevirksomhed dels privat dels som Leder af en municipal Poliklinik for Øjensygdomme i Paris og kan se tilbage paa en stor operativ Virksomhed.

Ud fra disse Betragtninger mener Fakultetet, at der ikke er tilstrækkelig Motiv til at holde Konkurrence, selv om der ogsaa mellem de andre yngre Ansøgere findes Øjenlæger af utvivlsom stor Dygtighed og med videnskabelige Evner og Præstationer af Værdi. De naar ikke i Betydning op til Dr. Tscherning, og Universitetet kan efter Fakultetets Mening ikke stille Fordring om Deltagelse i en Konkurrence til en saa fremragende Oftalmolog, der i en Aarrække har beklædt en Stilling som videnskabelig Lærer ved et højt anset Universitet.

I Henhold til ovenstaaende skal Fakultetet derfor tillade sig at foreslaa, at den ledige Plads som Professor i Oftalmologi ved Københavns Universitet besættes med Hr. Dr. med. M. Tscherning.«

Denne Indstilling tiltraadte Konsistorium 9de Juni 1910, og ved kgl. Resolution af 27de s. M. blev Dr. med. *M. H. E. Tscherning* derefter konstitueret som Professor i Oftalmologi ved Københavns Universitet og fra 1ste August 1910 at regne som Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling for Øjensygdomme. Samtidig tilkendegav Ministeriet Professor Tscherning, at han vilde kunne forvente at modtage kongelig Udnævnelse i Embedet, naar han ved Lov havde opnaaet den til Ansættelse i et Embede her i Riget nødvendige Indfødsret.

7. Læge J. Lindhards Udnævnelse til Lærer i Anatomi og Gymnastiktheori ved Universitetet.

(Jfr. Aarbog 1908—09 S. 514—24).

Efter at der paa Finansloven for 1909—10 var blevet bevilget 2,000 Kr. aarlig, foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar, til Udgifter til Optagelse af Gymnastik som Fag ved Skoleembedseksamen, tilskrev Konsistorium 23de April 1909 det lægevidenskabelige, det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet om at forhandle om denne Sag. Fra det lægevidenskabelige Fakultet, under hvilket den theoretiske Undervisning i Gymnastik er henlagt, modtog Konsistorium derefter en saalydende Skrivelse af 8de Juni 1909:

»I Anledning af den paa Finansloven for 1909—10 bevilgede Sum paa 2,000 Kr. aarlig til Afholdelsen dels af et elementært Kursus i Anatomi og dels af et udførligt Kursus i Gymnastiktheori og Gymnastikhygiejne tillader

det lægevidenskabelige Fakultet — under hvilket den teoretiske Undervisning ved Universitetet i Gymnastik er henlagt — sig herved at foreslaa det høje Ministerium, at Læreren i Anatomi honoreres med 500 Kr. aarlig og Læreren i Gymnastikteori med 1,500 Kr. aarlig, idet et Kursus i Anatomi formentlig vil kræve et betydeligt mindre Antal Timer end det paafølgende Kursus i Gymnastikteori og Gymnastikhygiejne.

Idet Fakultetet andrager om at Pladserne maa blive opslaaet vakante, og at Ansøgningerne maa blive tilstillet Fakultetet til Indstilling, tillader det sig tillige at anmode om, at det i Opslaget udtrykkeligt maa blive bemærket, at begge Pladser kan søges af samme Person, da Fakultetet er af den Formening, at det under Omstændigheder vil kunne frembyde betydelige Fordele, at begge Fag doceres af den samme Lærer.

Denne Skrivelse indsendte Konsistorium 14de s. M. med sin Tilslutning til Ministeriet, der opslog Stillingerne som ledige og efter Ansøgningsfristens Udløb under 20de August 1909 sendte den eneste indgivne Ansøgning fra Læge J. Lindhard til Konsistoriums Erklæring. Under 7de September 1909 fremsendte Ministeriet endvidere en efter Ansøgningsfristens Udløb indkommet Ansøgning fra Læge H. P. Lund. Disse Ansøgninger sendte Konsistorium til Erklæring til det lægevidenskabelige Fakultet, der den 20de s. M. afgav en saalydende Indstilling:

»Ved Tilbagesendelsen af vedlagte med det høje Konsistoriums Skrivelse af 25de August og 10de September 1909 modtagne Ansøgninger om Lærerpladsen i Anatomi og Gymnastikteori skal Fakultetet tillade sig at indstille Hr. cand. med. J. Lindhard som den mest kvalificerede til at erholde Pladsen«.

Konsistorium sluttede sig 23de September 1909 til Fakultetets Indstilling, hvorefter Ministeriet 11te Oktober s. A. ansatte Læge J. Lindhard som Lærer i Anatomi og Gymnastikteori ved Universitetet foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar.

8. Forslag om Udnævnelse af Docenterne, Dr. phil. Alfred G. L. Lehmann og Dr. phil. Vald. Vedel til Professoros extraordinarii under det filosofiske Fakultet.

(Jfr. om Dr. Lehmann Aarbog 1886—87 S. 49, 1887—88 S. 373, 1888—89 S. 784—85, 1889—90 S. 3—4, 1890—91 S. 592 og 772—75, 1892—93 S. 15—19, 1904—05 S. 25—26, 1907—08 S. 113 og om Dr. Vedel Aarbog 1894—95 S. 671—72, 1896—97 S. 350—51, 1899—1900 S. 336, 1900—01 S. 698—99, 1903—04 S. 853—54, 1904—05 S. 50, 1905—06 S. 468, 1908—09 S. 480).

Under 15de Juni 1908 fremsendte det filosofiske Fakultet med sin Anbefaling til Konsistorium tvende Andragender fra Docenterne Dr. Alfr. Lehmann og Dr. Vald. Vedel om Udnævnelse til Professoros extraordinarii.

Dr. Lehmanns Andragende var saalydende:

»Undertegnede Dr. phil. Alfred Georg Ludvig Lehmann tillader sig herved allerærbødigst at ansøge det høje Ministerium om at ville udvirke, at min Stilling som midlertidig Docent i eksperimental Psykologi ved Universitetet bliver forandret til et ekstraordinært Professorat.

I de 20 Aar, der er forløbne, siden jeg blev ansat ved Universitetet, har den eksperimentale Psykologi udviklet sig til en selvstændig Videnskab. For 20 Aar siden eksisterede der, foruden mit lille Laboratorium her, kun et eneste større, nemlig Moderinstitutionen i Leipzig, og de Arbejder, der aarlig saa Dagens Lys, var derfor ikke talrigere, end at denne Gren af Psykologien med Lethed kunde dyrkes som en Specialitet ved Siden af andre filosofiske Videnskaber. Der var derfor dengang intet til Hinder for, at jeg, i Tilfælde af, at et af de filosofiske Professorater var blevet ledigt, kunde have deltaget i en Konkurrence derom og eventuelt vundet Pladsen.

I Aarenes Løb har Forholdene imidlertid forandret sig fuldstændigt. Der findes nu næppe noget større Universitet i Europa eller Amerika, som ikke har sit psykologiske Laboratorium, og mange Steder er der oprettet særlige Professorater i Eksperimentopsykologi. Idet tillige alle Teknikens og Matematikens fineste Hjælpemidler er tagne i denne Videnskabs Tjeneste, har den udviklet sig saaledes, at den, der vil være grundigt hjemme heri, maa ofre sig fuldstændigt for dette Fag. Det vil næppe være tænkeligt, at nogen enkelt Mand i Fremtiden kan være Fagmand baade paa dette Omraade og i Filosofien. For mit personlige Vedkommende er den Mulighed i hvert Fald udelukket, at jeg ved en eventuel Vakance skulde kunne overtage et filosofisk Professorat, og jeg er saaledes afskaaret fra ethvert Avancement ved Universitetet. Det Arbejde der paahviler mig, er allerede nu paa Grund af Fagets Omfang og Betydning saa stort, at det lægger fuldstændig Beslag paa min Tid og Arbejdskraft. I de sidste 10 Aar har hele den videregaaende Undervisning i Psykologi været betroet mig, idet de filosofiske Professorer kun undtagelsesvis har gennemgaaet mindre Afsnit af Psykologien i videre Omfang end det, der kræves til Filosofikum, medens jeg hvert 3die Aar har holdt et fuldstændigt Kursus i Psykologi, hvilket har strakt sig over 4 Halvaar med 4 Timers ugentlig Arbejde. Denne Undervisning er bleven fulgt ikke blot af de Studerende, der forberedte sig til en Magisterkonferens i Filosofi, men ogsaa af en Del Medicinere, der særlig ønskede at uddanne sig som Psykiatikere, for hvem et indgaaende Kendskab til det normale Sjæleliv er af største Betydning.— Desuden har jeg stedse ledet praktiske Øvelser paa Laboratoriet, hvori ligeledes ældre filosofiske Studerende, Medicinere og Fysikere har deltaget, og denne Del af mit Arbejde har jævnlig lagt Beslag paa 10 til 12 ugentlige Timer. Ved Siden af dette Undervisningsarbejde har jeg yderligere udfoldet en ikke ringe videnskabelig Virksomhed, hvis Resultater er nedlagt i 5 større Værker og et stort Antal mindre Afhandlinger. At denne Virksomhed ikke har været helt uden Betydning tør jeg vel slutte deraf, at jeg i 1902 blev optaget som Medlem af det kgl. Videnskabernes Selskab.

Hertil kommer nu, at Undervisningsarbejdet i Fremtiden vil stille endnu større Fordringer til mig, idet Eksperimentopsykologien i Aarenes Løb har faaet ikke blot teoretisk men ogsaa praktisk Betydning. Undersøgelserne over de individuelle sjælelige Differenser og de forskellige sjælelige Virksomheders indbyrdes Forbindelse har ført til Paavisning af en Række Metoder, hvorved enhver Lærer i sin Skolestue, uden større Hjælpemidler, kan faa et langt heldigere Indblik i sine Elevers Udvikling, end Kendskabet til deres daglige Præstationer vil være i Stand til at forskaffe ham. Denne Gren af Videnskaben doceres allerede ved flere af Udlandets Universiteter,

og da den er et væsentligt Grundlag for Pædagogiken, kan de vordende Lærere gøre Krav paa, at der ved Universitetet gives dem Adgang til en saavel teoretisk som praktisk Uddannelse i den Retning. Saasnart det psykofysiske Laboratorium er bleven installeret i de nye Lokaler, som forhaabentlig snart stilles til dets Raadighed, vil denne Undervisning komme til at udgøre en væsentlig Del af dets Virksomhed.

Af det anførte fremgaar, at mit Arbejde ved Universitetet er saa omfattende, at det ganske kan sidestilles med, hvad der ellers fordres af en Professor ved Universitetet, medens min økonomiske Stilling, efter at jeg har været ansat i 20 Aar, aldeles ikke staar i Forhold hertil. Da jeg tilmed nu, i en Alder af 50 Aar, har vanskeligt ved at skaffe mig Indtægter ad anden Vej, saa haaber jeg, at det høje Ministerium ikke vil have noget at indvende imod at søge min Stilling ved Universitetet saaledes betrygget, at jeg fuldt ud kan ofre mig for dette Arbejde.

Dr. Vedels Andragende var saalydende:

»Undertegnede Docent Dr. phil. Vald. Vedel tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om at søge udvirket, at jeg ansættes som ekstraordinær Professor ved Universitetet.

Siden jeg fra Januar 1895 blev midlertidig Docent i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie, har jeg nu paa 14de Aar holdt Forelæsninger og Øvelser over mit Fag. I Overensstemmelse med Ønsker, der i sin Tid fra Universitetets Side blev udtalt til mig, har jeg væsentlig læst over de moderne udenlandske Litteraturer og mere og mere lagt min Virksomhed an som en Undervisning særlig med de Studenter for Øje, der havde Sprog og Litteratur til Studiefag. I en Blanding af Foredrag, Eksaminering og Samtale har jeg gennemgaaet hele den tyske og hele den franske Litteraturs Historie, engelsk Litteraturhistorie til og med Shakespeare samt lejlighedsvis ogsaa italiensk Litteraturhistorie i Renæssancetiden og Æmner af nordisk Litteraturhistorie; jeg har herved stedse forudsat en vis Forberedelse, et vist Selvarbejde fra Tilhørernes Side og bestræbt mig for at faa saa mange af dem som muligt til at tage aktiv Del i den nøjagtige Gennemgang af Litteraturens Hovedværker. Jeg har ved denne Art Undervisning ikke kunnet faa saa store Kredse i Tale som ved de populære Forelæsninger, jeg begyndte med at holde, men naar som i det nu udløbende Semester 30 à 40 Personer, ganske overvejende Studenter, har fulgt — eller aktivt deltaget i — min Gennemgang af tysk Litteratur og af fransk Litteratur, forekommer det mig, at en saadan mere intensiv Undervisningsform frembyder overvejende Fordele.

Gennem min 13 Aars Docenttid er mit Honorar efterhaanden steget til 2,500 Kr., men jeg er ogsaa selv naaet et Stykke op i Fyrrearene og er bleven Familiefader, og det er mig umuligt for det nævnte Honorar at anvende al min Tid og Kraft paa den Universitetsgerning, som jeg stedse har ønsket helt at kunne vie mig til. Paa den anden Side lægger den i stigende Grad Beslag paa mig, — ogsaa fordi Universitetet, til stor Tilfredsstillelse for mig, i den senere Tid jævnlig har benyttet mig til Deltagelse i Bedømmelse af Doktordisputatser, lejlighedsvis ogsaa Prisafhandlinger og Magisterkonferenser. Jeg har derfor, ogsaa væsentlig for ikke at distraheres for meget fra min videnskabelige Virksomhed, maattet opgive min Stilling og dermed

følgende Biindtægt som Redaktør af »Tilskueren«, ligesom jeg ogsaa forudser, at min anden Sidevirksomhed — Bestyrelsen af Kommunens Folkebiblioteker — med den Udvikling, Folkebiblioteksagen tager — vil vokse mig over Hovedet, saa jeg ogsaa maa opgive den. Alt dette gør mig det meget magtpaaliggende at faa min Stilling ved Universitetet efter saa lang Tjenestetid økonomisk forbedret og betrygget ved en Forvandling af min Docentur til et ekstraordinært Professorat.

Men ved Siden af de økonomiske gør ogsaa andre Hensyn sig gældende i samme Retning. Med det store og glædelige Opsving, som Studiet af de fremmede nyere Sprog har taget i de senere Aar, og den forøgede Vægt, man nu ved Skoleundervisningen lægger paa dem, er Tallet paa dem, der studerer moderne Sprog, steget meget, men det forekommer mig vigtigt, at det nu saa overvejende filologiske Element ved Studiet og Undervisningen suppleres med et mere almen humanistisk, litteratur- og kulturhistorisk Element, og at der gøres noget for at hævde dette sidste Elements Betydning overfor de Studerende. Jeg ved naturligvis godt, at mit Fag ikke kan gøre Fordring paa at være ene om at repræsentere dette Element, men jeg mener, at den sammenlignende Litteraturbetragtning vil kunne stille de enkelte Landes Litteratur i en Belysning af og en Sammenhæng med det hele Aandsliv, som de enkelte Sprogs og de enkelte Litteraturers Fagmænd ikke let vil kunne gøre det, og det forekommer mig, at den sammenlignende og almindelige Litteraturhistories Betydning i saa Henseende fortjente at erkendes og fremhæves overfor Studenternes stigende Tilbøjelighed til at opfatte deres Fagstudium paa den snevreste Maade og lukke sig ude fra mere almindelig Dannelse. Men de virksomste Midler i saa Henseende vil — som det let indses — være, dels at Docenturen i sammenlignende Litteraturhistorie ophøjes til et — omend kun ekstraordinært — Professorat, dels at der ved Eksaminerne i stigende Grad tages Hensyn til Kundskaberne i Litteratur. En Professor har nu engang større Autoritet overfor de Studerende end en Docent, og en Undervisning som de kan have Nytte af — en Lærer, som de kan komme til at gense — ved Eksamensbordet, en større Betydning for dem end, hvor dette ikke er Tilfældet. At man af og til benytter min Medvirkning ved Bedømmelse af akademiske Prøver, har saaledes utvivlsomt styrket min Stilling ved Universitetet, men det er mig klart, at en Udnævnelse til ekstraordinær Professor i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie vilde have endnu langt større Betydning i saa Henseende.

I Henhold til begge de to Rækker ovenstaaende Betragtninger beder jeg det høje Ministerium tage min Ansøgning under velvillig Overvejelse.«

Konsistorium sluttede sig 25de Juni 1908 til Fakultetets Anbefaling, ligesom det 15de Oktober s. A. tiltraadte følgende af Fakultetet under 3die s. M. afgivne yderligere Udtalelse:

»Fra Docenterne Alfred Lehmann og Valdemar Vedel vil det høje Ministerium have modtaget Andragender om, at der for dem maa søges udvirket Udnævnelse til ekstraordinær Professor ved Universitetet, og disse Andragender var ledsagede af en kort Anbefaling fra Fakultetet. Naar dette ikke udtalte sig nærmere om Sagen, laa det ene i, at de to Andragender først indkom, efter at Semestret var sluttet, saa at det ikke var muligt at sammenkalde et Fakultetsmøde. Nu efter Feriens Slutning har Fakultetet da gen-

optaget Sagen til Drøftelse og tillader sig at forelægge Ministeriet følgende Udtalelse:

Ansøgerne har selv fyldigt motiveret deres Ønske, og Fakultetet kan paa alle væsentlige Punkter tiltræde de Anskuelser, de to Docenter har fremsat. Det gælder om dem begge, at de allerede i en lang Aarrække har virket ved Universitetet og har udfoldet en Lærervirksomhed, som Fakultetet i høj Grad maa anerkende. Docent Alfr. Lehmann har indført Psykofysiken i vort Land, og han har i det af ham oprettede Laboratorium, der først var en rent privat Anstalt, men forlængst er gaaet over til at blive en Universitetsinstitution, dyrket dette Omraade med stor Iver og Udholdenhed til Trods for vanskelige ydre Forhold. Han har udfoldet en betydelig Virksomhed for at indføre de Studerende i den eksperimentale Psykologi og øve dem i at anvende dens Metoder, og han har ganske Ret i at betone, at hans Universitetsvirksomhed maa lægge Beslag paa hans hele Arbejdskraft. — Docent Vald. Vedel har baaret en væsentlig Del af Undervisningen i den almindelige Litteraturhistorie, og han har gennem sine Øvelser gjort det paa en for de Studerende særdeles frugtbringende Maade. Fakultetet har ofte lagt Beslag paa hans Hjælp ved Disputatser og Magisterkonferenser, og med god Grund betoner han, at netop efter de Krav, der nu stilles til Gymnasiet, vil Litteraturundervisningen faa en forøget Betydning for hele vor Læreruddannelse. Hvorledes Fakultetet værdsætter de to Docenters Undervisning, fremgaar allerede deraf, at det har udvirket, at Docent Lehmann er kaldet til Medlem af Fakultetet, og netop nu andrager om det samme for Docent Vedel.

Endelig kan det endnu fremhæves, at begge Ansøgerne ved Siden af deres Lærergerning har fundet Tid og Kræfter til en videnskabelig Forfattervirksomhed af stort Omfang og betydeligt Værd. Dr. Alfr. Lehmann har i en anselig Række af Skrifter (af hvilke nogle paa Grund af Forholdene kun har kunnet udkomme paa Tysk) behandlet saadanne psykologiske Problemer, som egner sig til eksperimentel Behandling. Hvad der udmærker ham som Videnskabsmand, er den Utrættelighed, med hvilken han udtænker og forbereder sine Forsøg, og den Sindrighed, hvormed han formaar at forbinde naturvidenskabelig og psykologisk Forskning. Med stor Energi har han deltaget i de Diskussioner, til hvilke de Spørgsmaal, han behandler, har givet Anledning i Udlandet, og hans Navn er vel kendt der. — Dr. Vald. Vedel har — foruden at udgive vægtige Skrifter om Dante og om svensk Litteratur — indledet en overordentlig interessant og betydningsfuld Bearbejdelse af Litteraturhistorien, ved hvilken han ved Litteraturværkernes Hjælp søger at kaste Lys over de individuelle og sociale Typer, som Aandslivet frembyder til de forskellige Tider. Med stor Lærdom og ikke mindre Evne til at samle sine Undersøgelers Resultater i klare Skildringer har han paa denne Maade karakteriseret væsentlige Sider af det middelalderlige Menneskeliv. Det er en Behandling af Litteraturstudiet, der peger ud over den sædvanlige Æstetiks Rammer, og af hvilken man sikkert kan vente godt Udbytte for Kulturhistorien.

Under disse Forhold tillader Fakultetet sig at bede det høje Ministerium underkaste de to Andragender den velvilligste Overvejelse. Ganske vist foreligger der nu et fra Universitetet indsendt Lønningsforslag, der, om det gennemføres, vil bringe de hidtil saa slet stillede »midlertidige Docenter« en

meget væsentlig Forbedring i deres Lønning, og dette vil særlig komme saadanne Mænd til Gode, der som de to Ansøgere har virket mange Aar ved Universitetet. Imidlertid maa det stærkt betones, at man ved at fremsætte dette Forslag, ingenlunde har ment at udelukke, at man fremtidig ligesom tidligere maatte stræbe at faa Docentstillinger omdannede til Professorater, naar vedkommende Docent repræsenterer et Fag af stor Betydning og deri udfylder en Lærergerning, der maa siges at være af samme Art som ellers Professorernes. Fakultetet maa ubetinget mene, at netop dette gælder om Docenterne Lehmann og Vedel, og det skal derfor medgive deres Ansøgninger sin varmeste anbefaling«.

Efter at der paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 325—26 og 519—20, under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. var optaget en saalydende Anmærkning inden Linien: »Der tillægges midlertidig Docent, Dr. phil. Alfred G. L. Lehmann som Professor extraordinarius under det filosofiske Fakultet oprykkende Professorlønning med Pensionsret«, blev Dr. Lehmann ved kgl. Resol. af 5te April 1910 udnævnt til Professor extraordinarius ved Københavns Universitet fra 1ste April s. A. at regne.

Da der ikke til den nævnte Finanslov var stillet Forslag om den til Dr. Vedels Udnævnelse nødvendige Bevilling, gentog Fakultetet under 10de Juni 1910 sit Forslag herom, idet det udtalte, at det meget maatte ønske, at Dr. Vedel, der nu var 45 Aar gammel og i 15 Aar som midlertidig Docent havde gjort et meget grundigt og dygtigt Arbejde og ogsaa som videnskabelig Forfatter indtog en betydelig Stilling, der ogsaa er anerkendt i Udlandet, blev udnævnt til Professor extraordinarius. Fakultetet anbefalede derfor varmt, at et Forslag herom optoges paa Finanslovsforslaget for 1911—12. Konsistorium sluttede sig 30te s. M. hertil.

Om Dr. Vedels Udnævnelse til Professor extraordinarius i almindelig Litteraturhistorie vil Meddelelse blive givet i Aarbogen for 1910—11.

9. Ansøgning fra Docent, Dr. phil. Edv. Lehmann om et ekstraordinært Professorat i Religionshistorie og hans Afgang fra Universitetet som Følge af hans Udnævnelse til Professor ved Universitetet i Berlin.

(Jfr. Aarvog 1899—1900 S. 369—71, 1903—04 S. 856—57, 1905—06 S. 468.)

Efter at Docent, Dr. phil. Edv. Lehmann havde faaet Tilbud om et Professorat i Theologi ved Universitetet i Berlin, indsendte han til Ministeriet et Andragende om, at det af ham hidtil beklædte Docentur i Religionshistorie maatte blive omdannet til et ekstraordinært Professorat, samt at der maatte blive tillagt ham forhøjet Lønningsanciennitet i denne Stilling. Dette Andragende sendte Ministeriet 18de November 1909 til Konsistorium med Anmodning om, at det vilde indhente og med egne Ytringer indsende en Udtalelse om Sagen fra det filosofiske Fakultet.

Under 9. December s. A. indsendte derefter Konsistorium en Erklæring af 29de November fra det filosofiske Fakultet og udtalte under 9de December, at det tiltraadte Fakultetets Erklæring, saavel med Hensyn til Docent Edv. Lehmann, som med Hensyn til de to ældre og fortjente Docenter Alfr. Leh-

mann og Vedel, og henledte særligt Ministeriets Opmærksomhed paa Dr. Alfr. Lehmann, der allerede i ca. 20 Aar havde virket som Universitetslærer og Laboratoriebestyrer og havde en stor videnskabelig Virksomhed bag sig*).

Fakultetets ovennævnte Erklæring af 29de November var saalydende:

»Da Fakultetet i sin Tid arbejdede paa Oprettelsen af et Docentur i almindelig Religionshistorie, var det dets Tanke, at denne Post med Tiden skulde gaa over til at blive et Professorat.

Fakultetet finder nu i den af Dr. Lehmann indsendte Ansøgning Anledning til at udtale, at det, for saa vidt Dr. Lehmann afslaar Tilbudet fra Berlin, kan anbefale, at et ekstraordinært Professorat maa blive oprettet og besat med Dr. Lehmann, som i ni Aar har doceret dette Fag, og hvem det er lykkedes at vække de Studerendes Interesse derfor.

Men Fakultetet maa dog erindre om, at det tidligere har indsendt Andragende om, at to Mænd, der i endnu længere Tid har virket som Docenter og udfoldet en meget fortjenstfuld Virksomhed, nemlig Dr. Vedel og Dr. A. Lehmann, maa blive ansatte som ekstraordinære Professorer, og det maa udtale som sin bestemte Overbevisning, at Professoratet i Religionshistorie ikke bør oprettes, før disse to Docenter har opnaaet Ansættelse som Professorer, og ikke paa andre Vilkaar end der bliver disse til Del.«

Under 1ste Februar 1910 meddelte Ministeriet derefter til Efterretning, at Docent Dr. phil. Edv. Lehmann, efter at der var tildelt ham et Professorat i Theologi ved Universitetet i Berlin, fra 1ste Februar 1910 at regne ophørte med de ham overdragne Forelæsninger i Religionshistorie ved Københavns Universitet.

Ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 955—56, blev Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. nedsat med den under denne Konto bevilgede Del, 2,000 Kr., af Dr. Lehmanns Honorar af 2,500 Kr., medens Resten af Honoraret, 500 Kr. under Udgiftspost 7. a. 1., blev til Ministeriets Disposition.

Om Docenturets Genoprettelse vil Meddelelse blive givet i et senere Hefte af Aarbogen.

10. Ansøgning fra Docenterne Dahlerup, Hammerich, Kolderup Rosenvinge, Olrik og Østrup om Forhøjelse af det dem tillagte Honorar.

(Jfr. om Docent Dahlerup Aarvog 1898—99 S. 24—27, om Docent Dr. Hammerich Aarvog 1895—96 S. 23—26, 1898—99 S. 2, 108, 1899—1900 S. 375—77, om Docent Dr. Kolderup Rosenvinge Aarvog 1892—93 S. 43, 1894—95 S. 676—77, 1895—96 S. 107, 1896—97 S. 427, 1897—98 S. 728, 1898—99 S. 2, 109, 1899—1900 S. 336, 377—80, 1901—02 S. 289, om Docent Dr. Olrik Aarvog 1896—97 S. 351—53, 1898—99 S. 2, 108, 1899—1900 S. 375—77, 1903—04 S. 854—56, og om Docent Dr. Østrup Aarvog 1897—98 S. 651—54.)

Efter at hidtilværende Docent i Religionshistorie Dr. phil. Edv. Lehmann, jfr. S. 971—72, havde modtaget et Tilbud om et Professorat ved Berlins Universitet, indsendte under 6te Januar 1910 Docenterne Mag. art. Verner

*) Jfr. foran S. 966—71.

Dahlerup, Dr. phil. Angul Hammerich, Dr. phil. L. Kolderup Rosenvinge, Dr. phil. Axel Olrik og Dr. phil. J. Østrup en Ansøgning til Ministeriet, saalydende:

»Saafremt Universitetets Lønningslovforslag ikke skulde blive forelagt og vedtaget i indeværende Rigsdagssamling, tillader undertegnede Docenter, der har fra 10 til 14 Aars Tjenestetid uden endnu at have opnaaet højere Lønning end 2,000 Kr., os herved at ansøge Ministeriet om, at det — nu da Penge til Lærerlønninger er blevne ledige ved Dr. E. Lehmann's Fratræden — vil virke for, at vor Løn forhøjes i det mindste saaledes, at vi faar samme Lønning som Begyndelseslønnen for to af de i 1908 ansatte Docenter, 2,500 Kr.*)

Denne Ansøgning indsendes ikke igennem Fakulteterne og Konsistorium paa Grund af den fremrykkede Tid, og fordi Universitetsmyndighederne nylig har udtalt sig fyldig om Docenternes Stilling i Motiverne til det nye Lønningsforslag.«

Efter at Ministeriet under 7de Januar s. A. havde sendt Sagen til Erklæring, indsendte Konsistorium under 26de s. M. to Erklæringer, fra det filosofiske af 17de Januar og fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet af 20de Januar, idet Konsistorium i Skrivelse af 26de Januar sluttede sig til det filosofiske Fakultets Ønske om, at Lærerpladsen i Religionshistorie opretholdtes.

Det filosofiske Fakultets Erklæring af 17de Januar var saalydende:

»Idet Fakultetet herved tilbagesender vedlagte Andragende fra Docenterne, Dr. A. Hammerich, Dr. J. Østrup, Dr. A. Olrik, Dr. L. Kolderup Rosenvinge og Mag. art. V. Dahlerup, om hvilket Konsistorium har udbedt sig Fakultetets Ytringer, skal Fakultetet udtale, at det selvfølgelig i høj Grad maa ønske, at der tilstaas disse ældre Docenter en Lønningsforhøjelse, saa meget mere, som senere ansatte har faaet tillagt 2,500 Kr., men — bortset fra, at der ikke er 2,500 Kr. ledig, men kun 500, idet de 2,000 personlig var tillagte Docent Lehmann — maa Fakultetet, der ifølge sin Skrivelse af 17de Oktober 1899 har tillagt denne Lærerpost megen Betydning, anse det for i høj Grad ønskeligt, at den opretholdes, og har gjort Skridt overfor Ministeriet til, at dette kan ske. Det behøver ikke at fremhæves, at det vilde være et farligt Skraaplan at komme ind paa at inddrage Lærerposter ved Universitetet for at bøde paa Universitetslærernes og særlig Docenternes sørgelig slette Lønningsvilkkaar.«

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der ligeledes ansaa det for ønskeligt, at Ansøgenes Lønninger forhøjedes, fremhævede endvidere i sin Erklæring af 20de Januar det ønskelige i, at Docent Dr. Kolderup Rosenvinge opnaaede en Forhøjelse af det ham tillagte Honorar, men ønskede ikke at udtale sig om Formene for Pengenes Tilvejebringelse, da Dr. Lehmann virkede under det filosofiske Fakultet.

*) nemlig Dr. phil. Aug. Krogh og Mag. scient. R. H. Stamm, jfr. Aarb. 1907—08, S. 146—151.

11. Professor, Dr. phil. H. G. Zeuthens Afgang fra Universitetet og Dr. phil. P. Heegaards Udnævnelse til Professor ord. i Matematik.

(Jfr. om Professor Zeuthen Aarvog 1864—71 II S. 53—56, 1880—81 S. 1112—13 og 1339, 1882—83 S. 67, 1884—85 S. 126—27, 1886—87 S. 20—23, 57 og 1895—96 S. 106.)

Ved kgl. Resolution af 8de November 1909 blev Professor, Dr. phil. H. G. Zeuthen, som 15de Februar 1909 var fyldt 70 Aar, efter derom indgivet Andragende entlediget i Naade og med Pension fra sit Embede som Professor ordinarius i Matematik fra 1ste Februar 1910 at regne, hvorhos Ministeren blev bemyndiget til at tilkendegive Professor Zeuthen Kongens Paaskønnelse af den fremragende Dygtighed og store Nidkærhed, hvormed han i en saa lang Aarrække havde tjent Staten. Paa Foranledning af Ministeriets Skrivelse af 22de November 1909 indsendte Konsistorium derefter under 18de December 1909 en Skrivelse af 16de s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at det nævnte Professorat maatte blive opslaaet ledigt, og at der maatte blive givet Konsistorium og Fakultetet Lejlighed til at udtale sig om de indkomne Ansøgninger. Professoratet blev derefter opslaaet ledigt, og under 17de Januar 1910 sendte Ministeriet de indkomne tre Ansøgninger fra Professor, Dr. phil. Hjelmlev, Dr. phil. Poul Heegaard og Dr. phil. Johs. Møllerup til Fakultetets Erklæring. Denne indsendtes 14de Februar til Konsistorium, der under 23de s. M. indstillede Dr. Heegaard til Embedet. Ved kgl. Resolution af 7de Marts 1910 blev Dr. Heegaard derefter udnævnt til Professor i Matematik ved Københavns Universitet.

Fakultetets ovennævnte Erklæring af 14de Februar 1910 var saalydende:

»Ved Tilbagesendelsen af de modtagne 3 Ansøgninger om det ledige Professorat i Matematik skal Fakultetet udtale følgende.

Dr. phil. Møllerup maa vel anses for en dygtig Videnskabsmand og Lærer, men kan ikke komme i Betragtning ved Siden af de to andre Ansøgere.

Med Hensyn til *Prof., Dr. Hjelmlev* og *Dr. phil. Heegaard* maa det anses for fastslaaet, at begge er i høj Grad fremragende baade som Videnskabsmænd og som Docenter. En Afgørelse af, hvem af de to der fra et rent videnskabeligt Synspunkt skulde sættes forrest, er utvivlsomt vanskelig, baade fordi begge har præsteret udmærkede videnskabelige Arbejder, og især fordi deres videnskabelige Produktion bevæger sig paa saa forskelligartede Felter indenfor Matematikens Omraade, at en direkte Sammenligning ikke ret vel kan udføres. Fakultetet skal derfor med Hensyn til de rent videnskabelige Kvalifikationer indskrænke sig til at udtale sin ubetingede Anerkendelse af, hvad begge Parter har ydet.

Med Hensyn til de øvrige Forhold, som er at tage i Betragtning ved Valget mellem Prof. Hjelmlev og Dr. Heegaard, skal man fremhæve følgende:

Prof. Hjelmlev har læst 1 Semester ved Universitetet over infinitesimal Deskriptivgeometri samt fra 1903 virket som Lærer i Deskriptivgeometri ved den polytekniske Lærestanstalt. Hans videnskabelige Produktion behandler især den aksiomatiske Geometri, en Gren af Matematikken, der vel er af høj videnskabelig Rang, men dog maa betragtes som noget ret specielt.

Dr. Heegaard har fra 1902 bestridt den højere matematiske Undervis-

ning ved Officerskolen og i en Aarrække virket som Lærer ved andre militære Skoler. Ved Universitetet har han holdt Forelæsninger i 11 Semestre, nemlig 1 Semester i hans Speciale (analysis situs), 2 Semestre over Geometri, 1 Semester over antik Naturkundskab og i øvrigt over forskellige Dele af den rationelle Mekanik. Fremdeles er det bekendt, at Dr. Heegaards hele Studieretning i de senere Aar yderligere har forøget hans Kvalifikationer til at docere rationel Mekanik, en Videnskabsgren, hvortil der ved Besættelsen af dette Embede bør tages særligt Hensyn.

Idet Fakultetet saaledes mener, at Dr. Heegaards videnskabelige og Undervisnings-Interesser i højere Grad end Professor Hjelmlevs er i Overensstemmelse med Universitetsundervisningens Tarv, og idet hertil kommer, at Dr. Heegaards indgaaende Kendskab til det højere Undervisningsvæsen overhovedet berettiger til af Dr. Heegaard at vente en særlig fremragende Lærervirksomhed ved Universitetet, *skal Fakultetet herved indstille Dr. Heegaard til det ledige Embede.*«

12. Docenturet i ren Mathematik bibeholdes efter Docent, Dr. Niels Nielsens Udnævnelse til Professor og besættes med Dr. phil. Harald Bohr.

(Jfr. Aarvog 1908—09 S. 485—86.)

Ved Finansloven for 1910—11 blev det Dr. phil. Niels Nielsen ved Finansloven for 1905—06 under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. tillagte, men ved hans Udnævnelse til Professor ordinarius i Mathematik fra 1ste September 1909 bortfaldne Honorar paa 2,000 Kr. for at holde Forelæsninger i ren Mathematik genbevilget som Honorar for en Docent i ren Mathematik, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1273—74.

Som det i Aarbogen 1908—09 S. 486 er anført, havde Ministeriet i Skrivelse af 21de Juli 1909 anmodet Konsistorium om at indsende Indstilling om, hvem denne Post burde overdrages, og Konsistorium udbad sig derfor 24de s. M. det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Erklæring herom. Fakultetet udtalte 4de Maj 1910 følgende:

»Konsistorium har i Skrivelse af 24de Juli 1909 udbedt sig Fakultetets Forslag angaaende Besættelsen af den ved Dr. Nielsens Udnævnelse til Universitetsprofessor ledigblevne Docentplads. Fakultetet ønskede ikke at tage Stilling hertil, forinden ogsaa Professor Zeuthens Efterfølger var udnævnt, hvilket som bekendt nu er Tilfældet. Fakultetet skal derfor nu udtale sig om de Matematikere, som menes at kunne komme i Betragtning ved Besættelsen af Docentpladsen, nemlig Doktorerne Carl Hansen, Johs. Møllerup og Harald Bohr.

Dr. Møllerup har foruden sin Disputats og en elementær Lærebog samt to Referater til et matematisk Repertorium skrevet en Del Tidsskriftartikler, hovedsagelig korte Noter. Baade Disputatsen og Lærebogen er ret om-disputable Arbejder, og om Tidsskriftartiklerne maa det siges, at de ikke bringer noget virkeligt positivt nyt, idet de enten behandler tidligere kendte Ting eller er af rent formalistisk Art. Enkelte af disse Noter tilfredsstiller iøvrigt ikke fuldt ud de Krav, der i Nutiden stilles til en videnskabelig matematisk Forfatter.

Dr. Hansen har foruden sin Disputats og et større Arbejde, publiceret i Videnskabernes Selskabs Skrifter, skrevet nogle mindre Artikler. Skønt Disputatsen intet virkeligt Bidrag giver til en blot theoretisk Løsning af Primtalsproblemet, og skønt Afhandlingen ikke bringer væsentligt nyt, maa disse to Arbejder dog betegnes som ret respektable. Mod et Par af de kortere Afhandlinger kan der derimod rejses den Indvending, at de ikke opfylder de Krav, Nutiden maa stille i Henseende til eksakt Fremstilling.

Dr. Bohr har foruden sin Disputats og Forarbejder til denne, i Videnskabernes Selskabs Oversigter, udgivet en Afhandling om Multiplikation af bestemte Integraler. Gennem disse Arbejder har Forfatteren vist fuld Forstaaelse for Nutidens Krav og et indgaaende Kendskab til selv den moderneste matematiske Literatur. Desuden har han i disse Arbejder givet endog meget betydelige originale Bidrag til den moderne Analyses videre Udvikling, og hans Metoder vil sikkert vise sig frugtbare over for adskillige andre Problemer, der endnu venter paa deres eksakte Besvarelse.

Medens man om de to ældre Doktorer maa erklære, at ingen af dem ved at samle sig om et større virkelig originalt Arbejde har givet selvstændige videnskabelige Bidrag, og at man ikke gennem deres hidtidige Forfattervirksomhed faar nogen sikker Opfattelse af Rækkevidden af deres Kundskaber, saa har Dr. Bohr vist sig som en endog særdeles fremragende original Forfatter, der tillige har omfattende og sikre Kundskaber i de Afsnit af Mathematiken, som falder ind under Docenturets Omraade. Der kan derfor ved dette Docenturs Besættelse ikke være Tale om nogen Sammenligning mellem Dr. Bohr og de to andre eventuelle Kandidater.

Fakultetet tillader sig derfor at indstille Dr. Bohr til det ledige Docentur.

Konsistorium anmodes om at udvirke, at der ved Dr. Bohrs eventuelle Udnævnelse til Docent paalægges ham indtil videre om ønsket at overtage det tidligere af Prof. em. Zeuthen udførte Arbejde ved den polytekniske Lærestalt, saavel Forelæsninger som Eksaminatorier og Eksamensarbejde. Denne Ordning anses af Fakultetet som ønskelig, idet Arbejdet ved den polytekniske Lærestalt nu er vokset til et saadant Omfang, at det i for høj Grad lægger Beslag paa Universitetsprofessorens Arbejdskraft. Det skal tilføjes, at Fakultetet mener at have Grund til at tro, at ogsaa den polytekniske Lærestalt vil finde en saadan foreløbig Ordning heldig.«

Konsistorium indstillede 20de Maj 1910 i Overensstemmelse med Fakultetet, og under 24de Juni s. A. modtog det fra Ministeriet Meddelelse om, at det ved kgl. Resol. af 22de s. M. var bifaldet, at der af Universitetets Udgiftspost 7. a. tillagdes Dr. phil. H. Bohr 2,000 Kr. som Docent i ren Mathematik ved Københavns Universitet, samt at Ministeriet havde tilkendegivet Dr. Bohr, at det »derhos paalægges ham indtil videre, om ønskes, at overtage det tidligere af Professor emer. Zeuthen udførte Arbejde ved den polytekniske Lærestalt saavel Forelæsninger som Eksaminatorier og Eksamensarbejde«.

13. Museumsinspector, Dr. phil. F. V. A. Meinerts Afgang fra Universitetet og Mag. sc. W. Lundbecks Udnævnelse til Inspector ved Universitetets zoologiske Museum samt Embedets midlertidige Besørgelse ved Dr. phil. A. G. Bøving. Videnskabelig Medhjælper, Dr. phil. H. J. Hansen løses fra sit Tjenesteforhold til Museet men bibeholder sin Lønning til fri videnskabelig Virksomhed.

(Jfr. om Dr. Meinert Aarb. 1864—71 I S. 507—08, 1884—85 S. 18—20, 1888—89 S. 787 og 1901—02 S. 81, om Mag. Lundbeck Aarb. 1896—97 S. 377—92, 1902—03 S. 517—35, 1907—08 S. 174—75 og 1908—09 S. 556—57 og om Dr. Hansen Aarb. 1883—84 S. 62—63, 1884—85 S. 19—20, 1890—91 S. 551—52, 1892—93 S. 64 og 1906—07 S. 750—51.)

Under 30te Juni 1909 indsendte Konsistorium til Ministeriet en fra Museumsraadet for Universitetets zoologiske Museum under 17de Juni modtaget Ansøgning fra Museumsinspector, Dr. phil. F. V. A. Meinert om Afsked fra sit Embede; i Tilslutning til Museumsraadets medfølgende Skrivelse af 17de Juni indstillede Konsistorium, at det overdroges Assistent ved Museets 3die Afdeling Dr. phil. A. G. Bøving at varetage Inspectorforretningerne ved Afdelingen, indtil Embedet paany blev besat, foreløbig indtil 1ste November 1909, da Dr. Meinerts Helbredstilstand neppe vilde tillade ham at bestride sin Virksomhed indtil 1ste November. Ved kgl. Resolution af 17de Juli 1909 blev derefter Dr. Meinert entlediget i Naade og med Pension fra sit Embede fra 1ste November 1909 at regne. Ved Skrivelse af 21de Juli bifaldt Ministeriet Konsistoriums Indstilling om, at det overdroges Dr. Bøving at varetage Inspectorforretningerne ved 3die Afdeling, indtil Embedet paany blev besat, foreløbig indtil 1ste November 1909. Under 1ste November indstillede Konsistorium, at det fremdeles overdroges Dr. Bøving at varetage Inspectorforretningerne, hvilket Ministeriet bifaldt ved Skrivelse af 4de November med Tilføjende, at det om Embedets Besættelse forventede at modtage Indstilling fra Konsistorium.

Under 29de November 1909 indsendte Konsistorium derefter en Skrivelse af 27de s. M. fra Museumsraadet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Embedet som Inspector ved Universitetets zoologiske Museums 3die Afdeling maatte blive opslaaet ledigt. Embedet blev derefter opslaaet ledigt, og under 23de December 1909 sendte Ministeriet de indkomne fem Ansøgninger fra Dr. phil. A. G. Bøving, Dr. phil. H. J. Hansen, Mag. scient. W. Lundbeck, Dr. phil. W. Sørensen og Cand. mag. C. J. With til Museumsraadets Erklæring. Ved Skrivelse af 6te Januar 1910 meddelte Ministeriet, at Dr. Bøving under 2den s. M. havde taget sin Ansøgning tilbage; ved Skrivelse af 18de s. M. meddelte Ministeriet, at Dr. Bøving under 17de s. M. havde anholdt om, at hans Ansøgning stadig maatte staa ved Magt, og at Ministeriet derefter intet havde at erindre mod, at hans Ansøgning kom i Betragtning.

Efter at Konsistorium fra Museumsraadets Medlemmer, Professor, Dr. phil. Jungersen og Museumsinspector G. M. R. Levinsen, havde modtaget to Erklæringer, henholdsvis af 31te December 1909 og 4de Januar 1910, indstillede det under 19de Januar efter Overvejelse af Sagens samtlige Omstændigheder, og idet det i det hele kunde tiltræde det af Professor Jungersen anførte, Mag. scient. W. Lundbeck til Embedet, idet Konsistorium

samtidig forbeholdt sig senere at gøre Indstilling om det af Professor Jungersen fremsatte Forslag om at skaffe Dr. phil. H. J. Hansen en friere videnskabelig Stilling. Ved kgl. Resolution af 31te Januar 1910 blev Mag. scient. Lundbeck derefter udnævnt til Inspector ved Universitetets zoologiske Museum.

— Under 5te Februar 1910 modtog Konsistorium et Andragende fra Museumsraadet om, at der maatte blive bevilget Dr. Bøving et Honorar for hans Varetagelse af Inspectorforretningerne. Idet Raadet udtalte sin varmeste Paaskønnelse af den fortræffelige Maade, paa hvilken Dr. Bøving i mere end et halvt Aar havde varetaget de ham overdragne Embedsforretninger, fremsatte det Ønsket om, at det ansøgte Honorar maatte blive ansat saa rundeligt som efter Omstændighederne muligt.

Universitetets *Kvæstor* udtalte i sin under 21de Februar afgivne Erklæring bl. a. følgende:

»Efter hvad der er Universitetskvæsturen bekendt, har Dr. Bøving samtidig med, at han i mere end et halvt Aar har varetaget Inspectorforretningerne ved Museets 3die Afdeling, besørget den ham som Assistent ved samme Afdeling paahvilende Gerning. I Henhold til § 6 i Lov af 26de Marts 1870 om Embeds- og Bestillingsmænds Lønningsforhold m. m. vilde der efter det saaledes oplyste for den efter Dr. Meinerts Afsked liggende Tid, 1ste November 1909 til 31te Januar 1910, kunne tillægges Dr. Bøving et Honorar, som dog ikke maa være højere end Halvdelen af den for det ledige Embede bestemte Lønning. Begyndelseslønnen for Inspector-Embedet udgør 2,800 Kr. aarlig, og Dr. Bøvings Honorar for de af ham i de sidstnævnte 3 Maaneder udførte Inspectorforretninger vil herefter højest kunne fastsættes til $\frac{1}{2}$ af 700 Kr. eller 350 Kr. Da Inspector Meinert har faaet Afsked fra 1ste November 1909 at regne, og det paagældende Embede først er bleven besat fra 1ste Februar 1910 at regne, vil der imidlertid for Maanederne November—December 1909 og Januar 1910 være sparet $\frac{3}{12}$ af Begyndelseslønnen 2,800 Kr. for det ommeldte Inspector-Embede eller 700 Kr., og da Dr. Bøving efter det foran anførte har varetaget Inspectorforretningerne i mere end 3 Maaneder før Inspector Meinerts Afsked, vil der formentlig intet kunne indvendes imod at hele den sparede Begyndelseslønnings udbetales som Honorar til Dr. phil. Bøving.«

I Tilslutning til Museumsraadets Andragende og Kvæstors Erklæring indstillede Konsistorium under 26de Februar 1910, at der udbetaltes Dr. Bøving et Honorar af 700 Kr. for hans midlertidige Varetagelse af Inspectorforretningerne ved Universitetets zoologiske Museums 3die Afdeling, og at dette Honorar afholdtes af den efter Inspector Dr. Meinerts Afgang sparede Begyndelseslønnings for Embedet for Maanederne November—December 1909 og Januar 1910. Ved Skrivelse af 16de Marts 1910 bifaldt Ministeriet Konsistoriums Indstilling.

— I sin ovennævnte Skrivelse af 31te December 1909 fremsatte Professor Jungersen i følgende Udtalelse Forslag om at løse Dr. phil. H. J. Hansen fra hans Tjenesteforhold til Museet, men saaledes, at han bibeholdt sin Lønning til fri videnskabelig Virksomhed:

»Det vil være nogle af Konsistoriums Medlemmer saavel som det høje Ministerium bekendt, at Dr. Hansen selv har udtalt, at han vilde foretrække en fri Stilling som Videnskabsmand fremfor Stillingen som Inspector ved Museet. Jeg tillader mig at henstille til det høje Konsistorium og Ministerium at tage under Overvejelse, om en saadan Stilling kan og bør søges opnaaet for Dr. Hansen.

En saadan Stilling vilde formentlig kunne opnaas ved at overføre det Beløb, som nu udgør Dr. Hansens Lønning som »videnskabelig Medhjælper« ved 3die Afdeling, fra Universitetets Konto i. d., den samlede Lønningssum, til Kommunitetets Budget under en Betegnelse som »til fri videnskabelig Virksomhed« eller lign. En samtidig Forhøjelse af Beløbet synes i saa Fald tillige at være mulig. Som yderligere Støtte for at søge dette opnaaet, skal jeg anføre, at Dr. Hansens hidtilværende Stilling ved Museet fra første Færd har voldet Vanskeligheder. Museumsraadet maatte straks ved hans Ansættelse udtale sig med megen Bestemthed imod den Fare, som laa (og fremdeles ligger) i denne Stillings uklare og svævende Forhold til Afdelingens og hele Museets Styrelse, og fremsatte senere, under den videre Forhandling om Fastsættelse af et Slags Regulativ for den, det Spørgsmaal »om man ikke paa begge Sider var bedst tjent med, at Hr. Dr. Hansen, med Bibeholdelse af sin Lønning som videnskabelig Understøttelse, løstes helt fra ethvert formelt Tjenesteforhold til Museet« (Se Museumsraadets Skrivelse af 16de Oktober 1885, indsendt af Konsistorium under 6te December s. A. til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet).

Af Dr. Hansens egen Udtalelse i den foreliggende Ansøgning synes endvidere at fremgaa, at han selv ikke kan betragte sin Tilknytning til Museet som en væsentlig Betingelse for sit videnskabelige Arbejde; den langt overvejende Del af dette siger han at have udført udenfor Museet.«

Dette Forslag tiltraadte Museumsinspector Levinsen i sin ligeledes ovenfor nævnte Skrivelse af 4. Januar 1910.

I Skrivelse af 19de s. M., hvori Konsistorium indstillede Mag. Lundbeck til Inspector-Embedet, gav det ligeledes Forslaget sin Tilslutning, men forbeholdt sig senere at gøre Indstilling om Sagen. Denne Indstilling, der afgaves 5te Februar 1910, var saalydende:

»Efter at Konsistorium i sin Skrivelse af 19de f. M. angaaende Besættelsen af Pladsen som Inspector ved zoologisk Museum havde givet sin Tilslutning til den af Professor Jungersen i dennes, Skrivelsen vedlagte, Udtalelse af 31te December 1909 gjorde Indstilling om at skaffe Dr. phil. H. J. Hansen en friere videnskabelig Stilling end hans nuværende, skal Konsistorium, da nu Inspectorpladsen er bleven besat, tillade sig at indstille, at Ministeriet til Finanslovsforslagets 3die Behandling vil stille Forslag om, at Dr. Hansen løses fra sit nuværende Tjenesteforhold til zoologisk Museum samtidig med, at han bibeholder sin nuværende Lønning 3,800 Kr. aarlig til fri videnskabelig Virksomhed, en Ordning, der vil gøre det muligt for ham at fortsætte sine fortjenstfulde zoologiske Arbejder under gunstigere Vilkaar.«

Under 9de Februar udbad Ministeriet sig i Skrivelse af s. D., med Bemærkning, at Dr. phil. Hansens Lønning ved den foreslaaede Forandring

maatte udgaa af Universitetets Budget, en Udtalelse fra Konsistorium om, hvorledes dette stillede sig til Tanken om at søge Dr. phil. Hansens hidtidige Lønning opført under Kommunitetets Budget som et ham bevilget Beløb til fri videnskabelig Virksomhed.

Under 23de Februar indsendte Konsistorium en Erklæring fra Universitetets Kvæstor af 17de s. M., i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Sagen søgtes ordnet ved, at Honoraret opførtes under Finanslovens § 21 VI. A. 2., idet man med Kvæstor var enig i, at Udredelsen af et saadant Honorar faldt udenfor Kommunitetets Formaal.

Af *Kvæstors* ovennævnte Erklæring af 17de Februar hidsættes følgende:

»Med Hensyn til det af Ministeriet fremsatte Forslag om at søge Dr. Hansens Honorar overført til Kommunitetet, saaledes at det bevilges ham til fri videnskabelig Virksomhed, skal man erindre om, at der for Tiden er tillagt Professor, Dr. phil. Georg Brandes et Beløb paa 6,000 Kr. aarlig under Kommunitetet til fri videnskabelig Virksomhed, jfr. Rigsdagst. for 1901—02, Tillæg B, Sp. 369—70, samt at der i en Aarrække har været bevilget afdøde Professor N. R. Finsen en Understøttelse under Kommunitetets Budget til Undersøgelser over Lysets Indvirkning paa den menneskelige Organisme, hvilken Understøttelse fra først af blev bevilget paa bestemte Aaremaal, jfr. om de siden 1895 givne Understøttelser Rigsdagst. for 1899—1900, Tillæg A Sp. 1119—20, men fra Finansaaret 1900—01 blev opført med et aarligt Beløb af 5,000 Kr., jfr. Rigsdagst. for 1899—1900, Till. B Sp. 473—74. Medens Konsistorium ikke vides at have rejst nogen Indvending imod, at de til Prof. Finsen bevilgede Beløb til Undersøgelser over Lysets Indvirkning paa den menneskelige Organisme blev opført paa Kommunitetets Budget, fremgaar det derimod af Universitetets Aarvog for 1901—02 S. 33—34, at det kun var under store Betænkeligheder og kun, fordi det foreliggende Tilfældes ekstraordinære Beskaffenhed formentlig vilde udelukke, at der fra denne Anvendelse af Kommunitetets Midler kunde drages Konsekvenser for andre Tilfælde, at Konsistorium mente ikke at burde udtale sig imod, at der af Kommunitetets Midler blev tilstaaet Prof. Brandes det ovennævnte Beløb til fri videnskabelig Virksomhed. Ogsaa i Universitetskvæsturens Indstilling af 1ste December 1901 denne Sag vedrørende blev det stærkt fremhævet, at en saadan Opførelse af Bevillingen under Kommunitetet paa Grund af samtlige Omstændigheder, der gav Tilfældet dets særlige Præg, ikke kunde antages at medføre Frygt for Følger, der skulde kunne knyttes til en saadan Bevilling som Præcedens.

Idet man ikke skønner, at der vil kunne tillægges det nu foreliggende Tilfælde en saadan Særstilling, som efter det ovenfor anførte baade for Konsistorium og for Universitetskvæsturen har været afgørende for ikke at fraraade, at der af Kommunitetets Midler tillægdes Prof. Brandes et Beløb til fri videnskabelig Virksomhed, og idet man mener ganske at kunne slutte sig til den af Konsistorium hidtil hævdede Betragtning, at Understøttelse til videnskabelig Virksomhed falder udenfor Kommunitetets Øjemed, skal man tillade sig at henstille, at Konsistorium i sin Besvarelse af den af Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet i Skrivelse af 9de Februar 1910 fremsatte Forespørgsel vil fastholde, at en Anvendelse af Kommunitetets Midler som den foreslaaede falder udenfor Kommunitetets Øjemed.

Efter hvad der saaledes er anført, og under Hensyn til det i Ministeriets Skrivelse af 9de Februar 1910 udtalte, at Dr. phil. Hansens Honorar ved den af Konsistorium foreslaaede Forandring maatte udgaa af Universitetets Budget, hvor det er opført under Udgiftspost 1. d., og idet man endnu bemærker, at en Overførelse af Dr. Hansens Honorar til Univ. Udgiftspost 7. i al Fald i nogen Grad vilde give dette Honorar Karakteren af et Vederlag for et i Universitetets Tjeneste udført Arbejde, og derved betage Bevillingen den tiltænkte Hensigt at sætte Dr. Hansen i Stand til fri videnskabelig Virksomhed, skal man sluttelig tillade sig at henlede Opmærksomheden paa, at Dr. Hansens Honorar herefter rettest synes at maatte opføres under Finanslovens § 21 VI. A. 2.«

I Skrivelse af 1ste Marts udbad Ministeriet sig derefter en Udtalelse fra Konsistorium om, hvorledes dette stillede sig til Tanken om at søge den Dr. Hansen hidtil tillagte Lønning opført under Universitetets Udgiftspost 7 som nyt Litra. I Skrivelse af 3die Marts svarede Konsistorium, at det intet havde at erindre mod denne Tanke.

Under 5te April modtog Konsistorium derefter fra Ministeriet en saalydende Skrivelse:

»Under Henvisning til d'Hrr. Rektors og Professorers Skrivelse af 3die f. M. skal Ministeriet ikke undlade tjenstligst at meddele til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse, at videnskabelig Medhjælper ved Universitetets zoologiske Museums 3die Afdeling Dr. phil. H. J. Hansen fra Begyndelsen af indeværende Maaned at regne løses fra sit nævnte Tjenesteforhold til Museet, samtidig med, at han bibeholder sin nuværende Lønning af 3,800 Kr. aarlig til fri videnskabelig Virksomhed.

Det tilføjes, at Ministeriet er sindet senere at søge den fornødne Hjemmel til, at den Dr. phil. Hansen hidtil tillagte Lønning opføres under Universitetets Udgiftspost 7 som nyt Litra som et ham til fri videnskabelig Virksomhed tilstaaet Beløb.«

Honoraret blev paa Tillægsbevillingsloven for 1910—11 overført til Universitetets Udgiftspost 7. u., jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. B. Sp. 1645—46.

III. Forelæsninger, Øvelser og Eksaminer.

1. Immatrikulation.

I det akademiske Aar 1909—10 er uden Medvirkning fra Universitetets Side udkommet følgende Bestemmelser vedrørende Adgangen til Erhvervelse af akademisk Borgerret:

Kgl. Anordning af 31te December 1909 angaaende Studentereksamen for Privatister (Lovtidende 1909 A. Nr. 271 S. 1447—52), ved hvis § 8 blev bestemt, at de i kgl. Resolution af 16de Maj 1874, jfr. Ministeriets Bekendtgørelse af 22de Maj s. A., nævnte Tillægseksaminer for Erhvervelse af akademisk Borgerret uden Afgangseksamen skulde afholdes sidste Gang i Sommeren 1910.